

Evlilik Rol Beklentileri Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Evlilik Rol Beklentileri Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=21519>

Özet

Evlilik Rol Beklentileri Ölçeği (ERBÖ), Köksal ve İlhan (2018) tarafından geliştirilmiş bir ölçme aracıdır. Ölçek, bireylerin evlilik içerisinde eşlerinden bekledikleri rolleri ve görev dağılımlarını ölçmek amacıyla tasarlanmıştır. Bu araç, özellikle evlilik rollerine yönelik çağdaş ve geleneksel yaklaşımları temsil eden iki temel faktör yapısı üzerinden psikometrik özellikler sergilemektedir. Ölçeğin geliştirilmesi sürecinde kapsamlı geçerlik ve güvenirlilik çalışmaları yürütülmüştür.

Anahtar Kelimeler

Evlilik, rol beklentisi, evlilik rolleri, toplumsal cinsiyet rolleri, eşitlikçi faktör, geleneksel faktör, psikometri, ölçme aracı.

Yazarlar

Burak Köksal, Tuncay İlhan

Amaç

Evlilik Rol Beklentileri Ölçeği'nin temel amacı, evli bireylerin veya evlilik hazırlığı yapan kişilerin, evlilik kurumuna dair sahip oldukları rol beklentilerini, geleneksel ve eşitlikçi boyutlar çerçevesinde güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçmektir. Bu ölçek, çiftlerin evlilik rollerine ilişkin uyum düzeylerini ve potansiyel çatışma alanlarını belirlemede araştırmacılara ve klinik uzmanlara yardımcı olmayı hedefler.

Yapı

ERBÖ, evlilik rollerine ilişkin beklentileri ölçen çok boyutlu bir yapıyı temsil eder. Ölçek, iki temel faktörden oluşmaktadır:

Eşitlikçi Faktör: Eşlerin ev işleri, çocuk bakımı, karar alma ve finansal yönetim gibi konularda eşit haklara ve sorumluluklara sahip olması gerektiğini vurgulayan modern rol beklentilerini kapsar.

Geleneksel Faktör: Evlilik rollerinde cinsiyete dayalı bölümünü ve erkeğin aile reisi olarak son söz hakkına sahip olması gerektiğini öngören, ataerkilliğe uygun beklentileri içerir.

Bu iki faktör, bireylerin evlilikteki görev dağılımı ve yetki paylaşımına dair sahip oldukları tutumların spektrumunu yakalayamaz amaçlanmaktadır.

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliği, 298 kişiden oluşan bir veri seti üzerinde Doğrulayıcı faktör analizi (DFA) kullanılarak incelenmiştir. DFA sonuçları, ölçeğin teorik yapısını desteklediğini göstermiştir. Elde edilen analiz sonuçları şöyledir:

Ki-kare değeri (χ^2): 1692.72 (Serbestlik Derecesi: 739)

χ^2/sd oranı: 2.28

Bu değer, modelin veriyle uyumunun kabul edilebilir düzeyde olduğunu ifade etmektedir. Ayrıca, modelin genel uygunluğunu değerlendirmek için çeşitli uyum indeksleri incelenmiştir:

NFI (Normed Fit Index): .92

NNFI (Non-Normed Fit Index): .95

CFI (Comparative Fit Index): .95

IFI (Incremental Fit Index): .95

RMSEA (Root Mean Square Error of Approximation): .066

GFI (Goodness of Fit Index): .78

AGFI (Adjusted Goodness of Fit Index): .75

SRMR (Standardized Root Mean Square Residual): .075

CFI, NNFI ve IFI değerlerinin .95 civarında olması, modelin mükemmel bir uyum sergilediğini; RMSEA ve SRMR değerlerinin kabul edilebilir sınırların altında (.08) olması, yapısal modelin güçlü bir geçerliğe sahip olduğunu göstermektedir.

Güvenirlilik

Evlilik Rol Beklentileri Ölçeği'nin güvenilirliği hem iç tutarlılık hem de test-tekrar test yöntemleri ile detaylıca incelenmiştir. İç tutarlılık katsayıları, iki ayrı uygulama grubundan (n=468 ve n=298) elde edilen verilerle hesaplanmıştır.

İç tutarlılık analizinde kullanılan Cronbach alfa katsayıları, faktörlere ve uygulama gruplarına göre aşağıdaki gibi tespit edilmiştir:

Etkilikçi Faktör:

İlk Uygulama (n=468): .87

İkinci Uygulama (n=298): .88

Geleneksel Faktör:

İlk Uygulama (n=468): .92

İkinci Uygulama (n=298): .93

Tüm Cronbach alfa katsayıları .87 ile .93 arasında değişmesi, ölçeğin alt faktörlerinin yüksek düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğunu göstermektedir.

İki hafta arayla gerçekleştirilen test-tekrar test güvenilirliği katsayıları ise eşitlikçi faktör için .66 ve geleneksel faktör için .95 olarak belirlenmiştir. Geleneksel faktörün oldukça yüksek bir zamansal istikrar sergilediği, eşitlikçi faktörün ise kabul edilebilir bir düzeyde (ancak geleneksel faktöre göre daha düşük) kararlılık gösterdiği anlaşılmaktadır.

Faktör Analizi

Ölçek geliştirme sürecinde, ölçeğin yapısal geçerliliğini kanıtlamak amacıyla Doğrulayıcı faktör analizi kullanılmıştır. Bu analiz, ölçeğin teorik olarak varsayılan iki faktörlü yapısını (Eşitlikçi ve Geleneksel) ampirik verilerle uyumlu olup olmadığını test etmiştir. Analiz, modelin yeterli düzeyde uyum sağladığını gösteren $\chi^2/sd = 2.28$ oranını ve güçlü uyum indekslerini (CFI=.95, RMSEA=.066) ortaya koymuştur. Bu sonuçlar, Evlilik Rol Beklentileri Ölçeği'nin evlilik rollerine dair beklentileri iki ayrı ve anlamlı boyutta ölçtüğünü doğrulamaktadır.

Araç

Test Çeşidi:

Geliştirme

Format:

Likert tipi derecelendirme ölçeği

Dil:

Türkçe

Hedef Grup:

Evlilik çağı ve üzeri yetişkinler

Yapı Grubu:

Belirtilmemi, ancak evli veya evlilik hazırlığı yapan yetişkinler

Grup Detayları:

Güvenirlilik çalışmaları için iki farklı örneklem grubu kullanılmıştır (n=468 ve n=298).

Test Metodolojisi:

Katılımcılardan, maddelerde belirtilen ifadelere ne ölçüde katıldıkları belirtilmeleri istenmektedir. Derecelendirme, 5'li Likert tipi bir skalada yapılmaktadır: 1 (**Hiç Katılmıyorum**) - 5 (**Tamamen Katılıyorum**).

Anahtar Kelimeler

Rol beklentisi, evlilik, psikoloji, Doğrulayıcı faktör analizi, güvenirlik, Cronbach alfa, test geliştirme, yapısal eşitlik modellemesi.

Yazarlar**Yazar ORCID Tanımlayıcı:**

Bilgi mevcut değildir.

İletişim E-posta Adresi:

burakoksal@hotmail.com

Yazışma Adresi:

Bilgi mevcut değildir.

Çizimler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2018

Sorumlu Yazar: Burak Köksal

Çizimler ve Ücret: Ölçek, akademik araştırmalarda kullanılm için yazar ile iletişime geçilmelidir. Ticari kullanım şartları ayrıca görülmelidir.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: [evlilik-rol-beklentileri-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Köksal, B., ve İlhan, T. (2018). Evlilik Rol Beklentileri Ölçeğinin geliştirilmesi. *Ege Journal of Education*, 19(1), 300-319.

Evlilik Rol Beklentileri Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmuştur ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Eğer ailenin tamamını ilgilendiren konularda karar alırken eşit haklara sahip olmalıdır.

Erkek uyandıktan sonra kahvaltısı hazır olmalıdır.

Bir konuda karar alınırken son söz erkeğe ait olmalıdır.

Eve, fiyatı yüksek herhangi bir şey alınamaksa eşler birlikte karar vermelidir.